

Revolucija je, ko je ni?

ZALA DOBOVŠEK

Morda se učinkovita revolucija skriva v odsotnosti napadalnega značaja – ali bolje rečeno, v njegovem zlo mu, spreobrnjenosti, subtilnosti že skoraj lirični tonaciji. Politično gledališče optimalno zareže, ko se (vsaj za začetek) žanrsko ne samodeklarira, ampak se političnost vanj pritihtapi postopno, v neoprijemljivih oziroma nerazložljivih substancah prek fleksibilnih kodov, reduciranih ideoloških napetosti, suspenza, kot intuitivno tipanje gledalčeve občutljivosti in kritičnosti.

Performans **Kdo je naslednji?** v režiji Janeza Janše vse to zaobjema in pri tem tematsko uhaja v »brutalno živ« čas in dogodke, pa naj je to na ravni aktualne odurno kapitalistične situacije ali pa zaskrbljujoča mikrosfera angažirane umetnosti in količinske rahitčnosti njenih »uporabnikov«. Personifikacijski pas izvajalci Adriano Wilfert Jensen, Boštjan Narat, Jelena Rusjan, Irena Tomažin, Vito Weis, Grega Zorc in Nataša Živković (ki intervalno prehajajo iz strogo zasebnih v prisposodobne vloge) raztegnejo k dvema skrajnima konicama, ki ju zaznamuje stanovitna gledalčeva identifikacija; čeprav prva posega v širši kontekst potlačenega družbenega gneva (ki naj bi ga sicer zavrnil sistem samocenzure), druga pa se potopi pod gladino stisk in krize identitete, razžrtih od sodobne sunkovitosti bivanja.

Režija z dramaturško tankočutnim tempiranjem (Simona Semenič) v oba teritorija vstopa skozi serijo (načeloma) izključujočih navez in paradoksalnih duelov, ko občja agresivna nagnjenja (destruktivni širokopojmovni bes) svojevrstno poetizira in ga ne prikazuje oziroma uprizarja, temveč vnese v tihotno formo transkripcije, ga na neki način »kastriira« za (videni) fizični obračun, gledalčeva investicija pa sama zapolni izbire sugestivnega vprašanja »**Kdo je naslednji?**«. Retorično vprašanje se zastavlja neobvezno (vendar nikoli izrečeno, da ne bo pomote), pač pa se vije in vtira v celostno podobo predstave, ki razgrinja družbenopolitično moralno obubožanost – pri tem se sklicuje in sodeluje s samimi akterji »150«, ulica se torej znajde v fikciji in naenkrat

OCENA

Performans

Janez Janša:

Kdo je naslednji?

zasnova in režija Janez Janša, Maska Ljubljana (koprodukcija Tanzquartier in Inkonst) Cankarjev dom, Linhartova dvorana, 6. 11. 2011

Prizor iz predstave **Kdo je naslednji?** FOTO ARHIV MASKA

je realnost povsod. Ob že domala mukotrpnem, a nadvse suverenem skupinskem grgranju Zdravljice in absurdni »kombinatoriki« verižnih

državljanstev nekdanje skupne republike (ki jim je bila podvržena ena od izvajalk) se prikaže sesuto in patološko narodnostno ogledalo, ki s pretkanostjo namesto etične vesti sproži smeh, saj nekaj tako slaboumnega res ne more biti naše, to se, kakopak, dogaja drugim ali pa si je nekdo vse skupaj izmislil.

Projekt *Kdo bo naslednji?* ni tu zato, da bi v slogu ambiciozne revolucionarnosti neposredno udrihal čez družbo, tudi ne daje upanja niti ni pesimističen, je slep in gluha za ponujanje napotkov, kaj šele pravih odgovorov, kako se znajti v zmazku »demokracije«. Z nameranim izmikom trendu provokativnosti skozi številne epizodne vrtljaje (giba, petja, mimike, recitacije) dvoumno nastavlja revolte gledališču, uprizoritveni format je namreč kot prosto lebdeča ploskev brez vrhuncov in padcev, sočasno ironično polna idejnih »pocukranih« iluzij in brutalnega srda, ki (le nekaterim?) tli na dnu slovenske duše.

Potem ko trije direktorji uglednih umetniških institucij prosto narekujejo sodobne umetnike, ki so jih gostili, se spomnimo, da je izvrstnih ustvarjalcev, ki imajo kaj povedati in brezkompromisno dregniti v premislek, na pretek. Režiser je hladnokrvno in varno ponazoril, da jih vse bolj gledamo in spremljamo le še tisti, ki jih »moramo«. Mame in očeti izvajalcev, novinarji, kritiki, kakšen višje pozicionirani kulturnik, skratka, akreditiran kolektiv, ki prepogosto presega delež samoiniciativnih obiskovalcev. Pri takšnih kritično in subverzivno angažiranih inscenacijah je to resnično velika škoda.